

"El futur és l'agricultura integrada, la que utilitza tècniques industrials que no són agressives amb el medi ambient. La seva funció és produir aliments sans i suficients, si no el món acabarà a llosques". És una de les tesis principals del nou secretari general d'ASAJA, l'associació de propietaris rurals i pagesos, la més combativa, ara que tantes circumstàncies agreugen els problemes que sempre ha patit l'agricultura. I en aquesta tesi la

Libertat protegida per als propietaris

Gina Garcias Sansaloni

confrontació amb el que anomena "ecologisme polític" és manifesta. No només en contra dels crítics amb l'agricultura intensiva: "L'agricultura ecològica no és possible més que com a conversa de saló. Si es generalitzàs tornariem a passar gana", sinó també contra els que reivindiquen una preservació integral del territori: "Què farien, ells, si tenguessin 50 quarterades devora la mar? Els propietaris no volen ni sentir parlar de parcs naturals".

-Vostè es considera pagès?

-Som pagès i fill de pagesos. Per circumstàncies de la vida, em dedic a la gestió agrícola, però també agaf el tractor i la recol·lectora. Venc d'una família que sempre ha cultivat cereals, el meu germà petit du directament

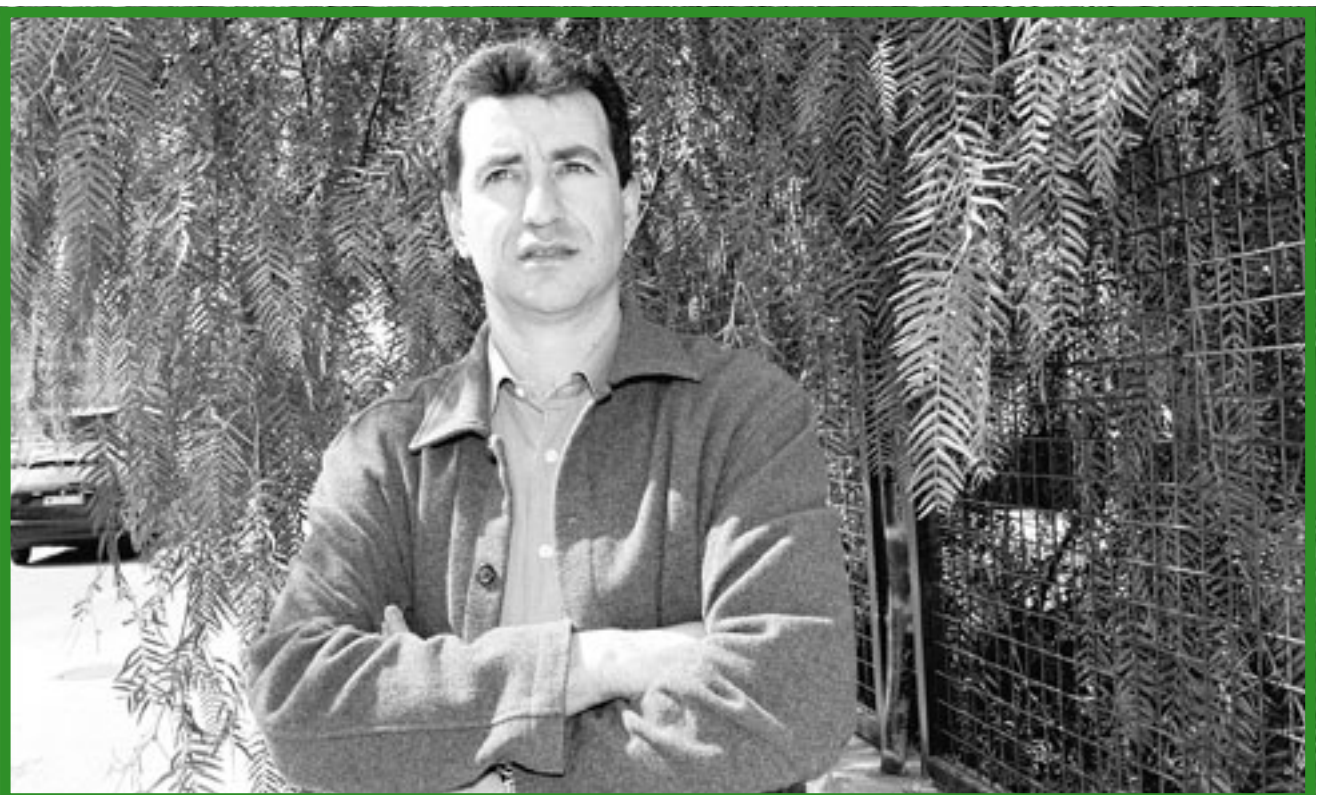
l'explotació, llaura, sembra, etc. I jo, com que des que hi va haver la reforma de la política agrària comuna del 92, ens ha vengut una quantitat de paperassa impressionant, jo m'he anat dedicant al tema de la gestió.

-Quin és el perfil diferenciador d'un militant d'ASAJA d'un d'Unió de Pagesos?

- A ASAJA hi ha pagesos, tan bons o més que els afiliats a Unió de Pagesos. En tenim bastants més que ells. Però a més, nosaltres no tenim cap inconvenient per afiliar també els propietaris, mentre que a Unió de Pagesos hi ha només pagesos. Pensam que la pagesia no ha de ser exclusiva de la gent que es dedica a cultivar la terra, sinó que hem d'estar oberts a tothom.

-Un dels principals problemes de l'agricultura és la pressió immobiliària, que fa que el sòl rústic es vegi com a sòl residencial.

-A vegades es parla sense estar informat. Ja vaig dir, a les reunions del Congrés Internacional de l'Aigua que organitzà "SA NOSTRA" fa uns mesos, que hem de ser més seriosos. Avui el 85% del territori és agrícola i, fins i tot sense comptar les moratòries, només hi ha previst un 15% de sòl d'urbà o urbanitzable. No n'hi ha més. En canvi hi ha una psicosi que es construeix per tot, que fa por. Ja parlarem sobre si ens interessa o no que el nostre sòl es consideri residencial. Però d'entrada, que quedi ben clar que el 85% del sòl és rústic i només el 15% és urbà. Sobre si s'ha de preservar i protegir aquest 85%, ja en parlarem. Però d'entrada, les coses clares. En tot, perquè tampoc no pot ser que se'ns critiqui, als pagesos, com si fóssim els grans consumidors d'aigua d'aquesta terra. On anam a parar!

-Parlem sobre si hem de preservar el vostre sòl.

-Parlem-ne, si tu tens una finca, i per preservar-la li lleven tot el valor, amb qualque cosa t'han de compensar. Aquí hi ha la discussió. Tothom que ha tengut una finca a la vorera de la mar ha pogut construir tot el que ha volgut, i ara, aquests mateixos, diuen que l'interior no s'ha de construir... D'acord, en podem parlar. Però no perquè uns hagin fet uns excessos, ara han de pagar uns altres. O és que perquè les voreres puguin guanyar més doblers, els d'enmig hem de continuar sense guanyar un duro?

-A què es refereix, quan diu "en podem parlar"?

-Vull dir que nosaltres en cap moment no hem dit que volem urbanitzar el sòl rústic. Ans al contrari. Jo crec que el problema mental el tenen altres organitzacions, altres àmbits a nivell polític i social.

QUALIFICACIÓ I ÚS

-Tal vegada li hauria de fer la pregunta d'una altra manera. El problema no és la qualificació del sòl, rústic o urbà, sinó el seu ús, que en qualsevol cas passa a ser residencial, i a encarir-lo. És això el que vol el pagès, o els socis d'ASAJA, volen que abaixin els preus, perquè el sòl sigui accessible per al concepte clàssic de pagès, per al cultiu agrícola?

-Ja, ja. També podríem parlar de si a mi m'interessa tenir vint anys i jugar amb el Barça... El món va per on va. La resta són filosofies. No conec cap fatxenda avantguardista, ni ecologista, que tinguin un terreny i que si li posen cent milions de pessetes damunt la taula no els vulgui. Hi ha molta d'hipocresia. S'acusa els pagesos de vendre la terra, i s'oculta que la venen perquè la terra no dona. Ningú no té ganes de vendre la terra, perquè per a nosaltres, per als mallorquins, la possessió du un sentiment molt arrelat des de fa molts d'anys. Som una illa. Jo no tenc interès a urbanitzar. El nostre únic interès és que la terra no ens costi massa doblers.

LES DIRECTRIUS EUROPEES

-Europa és la que marca la política agrària. I diu, volem que els pagesos siguin els que tinguin cura de la natura.

-No ho diran de nosaltres!, ni saben que existim. De fet a la Península creuen que aquí no hi ha agricultura. Europa marca unes línies generals, que per ventura tenen un sentit per a Alemanya, i les marca per a tothom, tot i que per a nosaltres no tinguin ni cap ni peus. Europa té clar que hi ha productes excedents, com són els cereals, i paga perquè es deixin de conrear. I compensa unes rendes, perquè el blat, per exemple fa quatre anys anava a 15

pessetes i ara va a 20. S'ha multiplicat per 0,4, mentre que la mà d'obra s'ha multiplicat per 8. Un jornal valia 1.000 pessetes i ara, si el trobes, en val 8.000. Els costos han pujat una barbaritat. Europa compensa rendes al pagès perquè vostè pugui comprar una barra de pa a un preu assequible, i no a 600 pessetes, que és el que li hauria de costar.

-Quin és ara el principal problema dels propietaris agrícoles.

-No vull parlar dels propietaris, que a vegades cultiven les terres i a vegades les lloguen. El principal problema dels pagesos és la manca de rendibilitat de l'agricultura. Tothom en fuig. Els joves ja no s'incorporen. La població agrària envella i es redueix. Aquesta rendibilitat serà molt mala de recuperar si no introduïm temes mediambientals. El 85% de l'entorn és a càrrec dels pagesos. I en aquest 85% de les terres hi ha dos cultius fonamentals, tot dos són cultius de secà, els més deficitaris de tots: els ametllers i els cereals.

L'AGRESSIÓ ECOLOGISTA

-Els socis d'ASAJA a més de sentir-se empobrits per aquest procés històric, sembla que també se senten agredits.

-Hi ha una altra agricultura, que sembla que de moment és la més viable, que és la que està lligada a l'aigua. Parlem de les hortalisses, de les patates... Tot i que un duro invertit a la pagesia mai donarà la mateixa rendibilitat que un duro invertit en el turisme... almenys aquest sector a vegades pot obtenir una mica de rendibilitat. Alguns pretesos experts pensen i diuen que els pagesos reguen a manta, que tuden l'aigua. Parlen, critiquen i no saben que entre els pagesos n'hi ha que han fet molts d'estudis per estalviar aigua i apliquen sistemes de reguiú nous. No saben que hi ha empreses a sa Pobla que tenen enterrades palanganes d'aigua a 60 centímetres per veure si se'n tuda una sola gota, i comproven que tota la que entren per regar és necessària. Hi ha pagesos que fan aquests estudis en col·laboració amb la Universitat de les Balears i se'ls posen els cabells drets quan senten les crítiques que se'ns fan. La gent de la pagesia som gent molt formada, molt més que abans, que hem assumit la necessitat d'estar alerta en temes mediambientals.

-La manca d'aigua, les epidèmies animals, han fet que s'observin amb una atenció crítica les formes de producció agrícola.

-A les conferències sobre l'aigua patrocinades per "SA NOSTRA" es varen dir algunes coses ben clares: per exemple, que la revolució verda es va basar en tres coses: mecanització, adobs i fitosanitaris. I per què es va fer aquesta revolució? Perquè cada vegada hi havia més gent al món a la qual s'havia d'alimentar. Quant a l'epidèmia de les vaques boges, els nord-coreans varen donar una bona lliçó a aquests nous rics carregats de manies: va ser quan varen demanar als alemanys que no es matassin pus animals, que els enviassin la carn, que s'estimaven més que un entre un milió morís d'encefalopatia espongi-forme que no que tots morissin de gana. Hi ha molta fam al món, mentre a algunes bandes es destrueixen els productes.

-Podem fer una segona revolució verda amb més aigua?

-Jo crec que no, al contrari, no la podem malgastar més. Podem fer una segona revolució verda amb més mecanitz-

Gabriel Company, secretari general d'ASAJA des de fa aproximadament sis mesos, va néixer a Sant Joan fa 37 anys. Diplomàtic en ciències empresarials, és casat i pare de tres filles, a les quals intenta inculcar els antics valors de la pagesia amb què es va fer un home. Es considera pagès de tota la vida, en el sentit més positiu del terme. "Estic orgullós d'haver nascut a la pagesia. Enyor tots aquells valors, que cada dia es perden, com aturar-te a fer una xerradeta amb un veí que passa, seure devora la foganya i escoltar el padrí. Tota la societat mallorquina era pagesa fa només cinquanta anys i sembla que ens en hem oblidat", es lamenta. Gabriel Company ha assumit la direcció d'ASAJA en una etapa de forta confrontació amb el Govern nascut del Pacte de Progrés, una successió que afronta amb un tarannà més moderat i dialogant. Reivindica l'honor de la propietat de la terra, la llibertat per obtenir-ne el màxim profit, i alhora reclama la protecció dels que volen fer dels pagesos els protagonistes de la preservació del medi ambient.

zació i productes químics? Tampoc, perquè no podem produir més contaminació ni afectar més la capa d'ozó. Ni les aigües subterrànies. Doncs, què hem de fer, perquè d'aquí a vint anys s'haurà duplicat una altra vegada la població mundial...? Qualque cosa hem de fer... Vull dir amb això que nosaltres estudiem el problema, i contrastem propostes i opinions a través d'Internet... Dic això perquè a la nostra associació hi ha pagesos que fan feina des de fa molts anys en aquest tema. I la gent crítica amb nosaltres ho hauria de saber.

LA CONTAMINACIÓ

-Ara s'ha sabut que a sa Pobla la terra pateix un excés de nitrats, a causa dels adobs abocats per l'agricultura intensiva. És un problema de desconeixement del pagès, de necessitat forçada per la competència, d'un excés de cobdícia, el que fa malbé la terra?

-Els possibles abusos de l'agricultura intensiva es fan per la necessitat de produir i fer rendibles aquelles explotacions. Però precisament a sa Pobla també es fan cultius experimentals i investigacions amb la col·locació de palanques a 60 cm de profunditat per veure si es pot o no estalviar més aigua. Les patates de sa Pobla estan subjectes a un control exhaustiu per veure quins adobs les han fertilitzat, quins insecticides tenen, per controlar tot el procés de producció... Ara cercam adobs i pesticides ecològics. Però és un tema amb el qual hem d'anar alerta, perquè l'agricultura ecològica és molt guapa quan és tema de conversa de saló, però quan sortim al camp ens trobam que no produeix.

CONTRA L'AGRICULTURA ECOLÒGICA

-Els pagesos que fan agricultura ecològica han comentat més d'una vegada les pressions que pateixen de l'agricultura intensiva, que envaeix els seus mercats i els fa una competència tal que no els deixa respirar.

-Jo crec que en tot cas és al revés. Si avui hi ha una agricultura protegida és l'ecològica. Però així i tot s'ha de saber que no és la solució. L'agricultura ecològica ens durà fam. Miri, miri aquest document: està signat per un químic, un biòleg, un enginyer agrònom, un altre biòleg, una manescal... un doctor en farmàcia... nou pàgines de signatures i diuen:

"Es tiren per la borda tres segles de racionalitat que, malgrat a pesar dels benestants defensors d'una impossible Arcàdia feliç, (es refereix als ecologistes), han duit la societat occidental a un grau de benestar material sense comparació en la història de la humanitat. Ara disposam dels aliments en quantitats més que suficients, amb una varietat mai coneguda i amb unes garanties de salubritat i qualitat nutricional molt superiors a les que ha vist qualsevol altra generació humana. Confondre de forma genèrica el que és artesà amb el que és saludable ens pot donar més d'un disgust. Un formatge artesà, elaborat amb llet sense pasteuritzar o un salsitxó artesà que prescindeixi completa-

ment dels nitrats, té un risc microbiològic molt superior als seus equivalents industrials, i tot això, amb independència de dur l'etiqueta "biològic", "ecològic" o "artesà". Això no ho dic jo, ho diuen els experts. Els abusos d'uns pocs no han de posar en qüestió el sistema industrial.

-Els pagesos són víctimes o són còmplices del mal de les vaques boges, de l'ús abusiu dels antibiòtics en la producció de carn, de l'abús dels fertilitzants i dels pesticides?

-S'ha demonitzat el pagès. Comprar pinsos o altres productes autoritzats per l'Administració és fer les coses bé. S'han demonitzat les farines càrnies, i els tècnics diuen que la biotecnologia és perfectament defensible. I és gent que en sap. Els principals ecòlegs, no parl d'ecologistes, sinó d'experts en ecologia, estan molt preocupats per l'ecologisme polític que hi ha avui en dia.

-Vostès també?

-Nosaltres volem fer uns productes cada vegada més verds, més sans, però no volem estar sotmesos als capritxos de la política. Nosaltres no volem sentir parlar de polítiques, volem sentir parlar de tècniques.

-Per què es trobaren a les Balears pinsos carnis quan ja feia temps que eren prohibits?

-Era prohibit des del 94 alimentar els ruminants amb pinsos carnis. D'aquests, la Guàrdia Civil no n'ha trobat. Les fàbriques tenien permís per fer pinsos amb farines animals per alimentar altres animals. Els pagesos s'han mogut en els paràmetres autoritzats. La Guàrdia Civil fa inspeccions exhaustives des de principis d'any, no n'hi passen ni una, al ramader. Jo no defensaré cap pagès que hagi fet les coses malament.

La gent de la pagesia som gent molt formada, molt més que abans, que hem assumit la necessitat d'estar alerta en temes mediambientals.

-El consum de vedella va arribar a davallar a les Balears quasi un 90%. Ara remunta, però encara no s'ha arribat al mateix nivell d'abans. És igual si a Mallorca no s'ha trobat cap vaca malalta...

LA GLOBALITZACIÓ DE LA PSICOSI

-La globalització té aquests efectes. Hem estat víctimes de la globalització de la psicosi. Vàrem patir la llengua blava, però aquesta és una malaltia que no es pot preveure ni, per tant, evitar.

-Aquesta crisi ha posat en qüestió l'agricultura intensiva? Canviarà la demanda i per tant haurà de canviar l'oferta?, o bé els ciutadans es cansaran del tema i tot tornarà a ser com abans?

-Jo crec que ha augmentat la consciència i l'exigència d'una agricultura més sana. Però, de fet, Europa s'havia anticipat a aquests fets. Fa un parell d'anys posà en marxa el control total d'un animal des que

"Nosaltres volem fer uns productes cada vegada més verds, més sans, però no volem estar sotmesos als capritxos de la política. Nosaltres no volem sentir parlar de polítiques, volem sentir parlar de tècniques".

neix fins que arriba al punt de venda. S'Esplet de sa Pobla ja sotmet a aquest control les patates que produeix. Amb el codi de barres de cada bossa qualsevol que es connecti a Internet podrà saber quin pagès ha produït aquelles patates, on, quins adobs li varen aplicar... i tenen un control molt rigorós de les empreses que les compren. Les normes arriben fins al fet que no poden trobar gent fumant dins el sementer... Increïble! Per ventura d'aquí a vint anys aclarirem

quins interessos ocults han provocat aquesta psicosi col·lectiva en contra de la producció industrial d'aliments. Perquè el que és cert és que havien vaticinat milers de víctimes humanes de les vaques boges. N'hi ha hagut 95 casos. Qualsevol cosa és molt més perillosa que això.

-La mort és inevitable, però a ningú no li agrada pensar que la seva es deu a l'excés de cobdícia d'un altre.

-Les farines càrnies es varen començar a fer per evitar la incineració dels animals morts, que causava moltes dioxines. Ningú no va pensar que aquesta solució seria més inconvenient. Tal volta l'únic error ha estat que no es va evitar que els animals malalts s'inclouessin a aquesta producció. Jo no sé què passarà, d'aquí a uns anys, quan haguem cremat tots els animals que ens obliga la llei.

-Què seria del camp mallorquí sense la immigració nord-africana i dels països de l'Est?

-No ho sabem. S'haurien d'haver incrementat les ajudes, perquè si no el camp s'hauria despoblat. De totes formes la immigració s'utilitza sobretot a l'agricultura de reguïu, que és la que ocupa més poc territori. El futur és incert.

ELS PARCS NATURALS

-Varen fer dimitir un conseller. Amb el que l'ha succeït es duen millor?

-No és veritat, no vàrem fer dimitir Joan Mayol i ell ho sap perfectament. Mayol li ho podria confirmar. Però sí que és veritat que Joan Mayol tenia una visió que no en-

caixava a la pagesia. Patíem una sequera impressionant i semblava que la conselleria no ho volia veure. Això va dur una crispació que es va mesclar amb altres temes, com els parcs naturals que es preparaven sense tenir-nos en compte per a res. Nosaltres només demanem que hi hagi diàleg. Volem col·laborar.

-Sembla que els parcs naturals poden ser un bon negoci per als seus propietaris.

-No ho puc dir. El Govern diu que té la llei preparada, però encara no ens l'ha mostrat. No ens han dit absolutament res. No ens basta que ens donin un termini d'exposició pública. Volem dialogar des del principi. És un tema molt complicat i és millor que ningú no li vulgui afegir ni protagonismes polítics, ni personals. Als propietaris del Parc de Mondragó els han promès moltes coses, però fins ara no han rebut res. La realitat és que la immensa majoria dels propietaris estan amb la mosca darrere l'orella, amb aquest tema.

-Per què?

-No ho sé dir. Però és cert i segur que quan parles amb ells et diuen "No!". I si els demanes per què, et diuen "No!". Jo no ho sé. Vull veure quins són els projectes de cadascú. Voldria que tothom es posàs al lloc de l'altre. Que els que planifiquen pensassin per un moment què farien si tenguessin 50 quarterades a primera línia, i més, si haguessin de mantenir una família. Si a un propietari li fan això se l'ha de compensar d'alguna manera.

-De quina?

-És que no ho sé. No puc donar respostes a preguntes tan tancades. A nosaltres el que ens interessa és que tot funcioni i que el món rural i el món agrari vagin a més.

-Als discursos moltes vegades s'ha animat el sector turístic perquè estiri del sector agrari. S'ha passat d'aquestes bones paraules?

-Fa poc vàrem tenir una reunió amb els hotelers, pel tema dels bous. Les paraules varen ser molt bones. Ja ho veurem. No volem perdre de vista que l'hotelier té un negoci i que ajudarà el germà pobre mentre això no li faci perdre doblers.

-El turisme rural ha modificat la situació del camp?

-Els que han pogut l'han rendibilitzat. Tal vegada també s'hauria de potenciar l'agroturisme, però... què té la gent de fora vila?, una caseta esbucada, i per arreglar-la o moure-hi una biga ha de demanar multitud de permisos i a vegades no els ho donen No és tan senzill.

-És difícil fer de pagès?

-Molt. Només s'hi fica qui ja es troba amb un negoci familiar en marxa. Fer de pagès obliga, ara, a invertir quaranta o cinquanta milions de pessetes en maquinària, en hivernacles, en naus... i, exceptuant els que estimen molt la terra, tots els que tenen quaranta milions saben que fins i tot amb menys doblers, és molt més rendible posar una pizzeria o una botiga de *souvernirs*. Per dedicar-se al camp ara s'ha de ser una persona molt formada. La resta és fora vila de subsistència, i s'acabarà quan mori aquesta gent descapitalitzada, major, que encara la manté.